

Kā atbalstīt enerģētikas pāreju un samazināt enerģētisko nabadzību?

Kas ir enerģētiskā nabadzība un kādi ir tās cēloņi?

Enerģētiskā nabadzība rodas, ja mājāsaimniecība nevar sasniegt minimālo enerģijas patēriņa līmeni, kas nepieciešams pamatvajadzību apmierināšanai un efektīvai līdzdalībai sabiedrībā. Enerģētiskajai nabadzībai ir vairāki aspekti, un tiek uzskatīts, ka tās cēloņi ir **zemi ienākumi, augstas enerģijas izmaksas un zema ēku energoefektivitāte**.

Enerģētiskā nabadzība var izraisīt:

- nepiemērotu temperatūru iekštelpās (pārāk augstu (karstu) vai pārāk zemu (aukstu));
- nepietiekamu gaisa kvalitāti;
- neatbilstošus komforta un sanitāros apstākļus;
- nesamērīgus izdevumus par enerģiju, kas liek cilvēkiem pieņemt sarežģītus lēmumus (piemēram, dilemma "apsildīt mājokli vai paēst");
- nestabilu piekļuvi enerģijai (atkarība no nestabilas un nedrošas piegādes);
- ievērojamu psiholoģisko stresu nesamaksājamu enerģijas rēķinu dēļ.

gandrīz **7%** ES iedzīvotāju ir parādi par komunālajiem maksājumiem

vairāk nekā **41 miljons** eiropiešu nespēj uzturēt savas mājas pietiekami siltas

gandrīz **15%** ES iedzīvotāju dzīvo mājokļos, kuros ir sūces, mitrums vai puve

Pašlaik notiekošajai enerģētikas pārejai uz klimatneitrālu ES ekonomiku ir jārisina enerģētiskās nabadzības problemātika un jāmazina pārejas sociālie aspekti, lai garantētu pieņemamas enerģijas cenas un sociālo integrāciju.

1. Noteikšana

Kā noteikt, vai jūsu pašvaldībā ir vērojama enerģētiskā nabadzība?

- Apkopojiet atbilstošos rādītājus.
- Veiciet iekšējo un ārējo ieinteresēto personu kartēšanu un organizējiet sanāksmes, lai noteiktu iespējamās sinerģijas – veiciniet sadarbību starp pašvaldību, valsts līmeņa iestādēm, ES un vietējām iedzīvotāju kopienām.
- Definējiet savas vietējās enerģētiskās nabadzības raksturojumu un dariet to zināmu plašākai sabiedrībai.

2. Plānošana

- Izvirziet mērķi ar noteiktu laika grafiku.
- Izstrādājiet iespējamo darbību sarakstu enerģētiskās nabadzības mazināšanai, sākot no ārkārtas pasākumiem un beidzot ar ilgtermiņa darbībām, kas vislabāk atbilst esošajai situācijai un iedzīvotāju vajadzībām.
- Izstrādājiet sociālās rīcības plānu (tam jāatbild uz šādiem galvenajiem jautājumiem: Ko? Kas? Kā? Kad? Cik?)

3. Ieviešana

Ieviešiet rīcības plānu, identificējot un pievēršoties šķēršļiem un iespējām.

- Pareizi nosakiet prioritātes – atbilstošas darbības izvēlieties ar matricas metodi.
- Izpratnes veicināšanas kampaņa – konsekventa komunikācija ar skaidru ziņojumu un empātija pret mērķauditoriju.
- Mājas vizītes neaizsargātājās mājāsaimniecībās – dalīšanās ar padomiem.
- Vienas pieturas aģentūras – fiziski vai virtuāli centri, kuros iedzīvotāji var atrast informāciju par dažādiem ar enerģiju saistītiem pakalpojumiem un jautājumiem.
- Ēku renovācijas pasākumi energoefektivitātes uzlabošanai.

	Īss laika posms	Vidējs laika posms	Ilgs laika posms
Neliela ietekme	Mājas vizītes; izpratnes veicināšanas kampaņa	Izpratnes veicināšanas kampaņa	Izmaiņas uzvedībā
Liela ietekme	Subsidijas, finanšu instrumenti	Enerģētiskās nabadzības integrēšana Ilgtspējīgas enerģētikas un klimata rīcības plānos (SECAP); kolektīvās finansēšanas (crowd funding) kampaņa	Vienas pieturas aģentūras; ēku renovācija